Ministerie van Klimaat en Groene Groei

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Gedeputeerde Staten van Groningen
Postbus 610
9700 AP GRONINGEN

provincie groningen
12 DEC 2025

Directoraat-generaal Realisatie Groene Groei
Directie Transitie Diepe Ondergrond

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000003952069570000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/kgg

Datum 10 december 2025
Betreft Nadere toelichting instemmingsbesluit winningsplan Zuidwending 2025-2035

Ons kenmerk
DGRGG – TDO / 102827544

Geacht College,

Op 7 oktober heb ik het besluit genomen dat Nobian de zoutwinning bij Zuidwending onder voorwaarden voor 10 jaar mag continueren. Dit besluit is zorgvuldig genomen op basis van adviezen van TNO, SodM en de Mijnraad. Daarbij is, zoals de provincie ook terecht stelt, het op termijn veilig kunnen afsluiten van de cavernes een belangrijk aandachtspunt en daarom worden daar in het besluit voorwaarden aan gesteld. De winning conform het winningsplan vindt de komende 10 jaar veilig plaats, daarover zijn alle adviseurs het eens.

Op 8 december 2025 hebben wij de intentieverklaring Zuidwending ondertekend. Ik zie dat als een belangrijke mijlpaal richting een toekomstvisie voor het gebied.

Tegelijkertijd heb ik begrepen dat er mogelijk ruis is ontstaan over de interpretatie van de voorschriften die zijn opgenomen in het recente besluit over het continueren van de zoutwinning. Uw beroep lezende ben ik van mening dat uw aandachtspunten worden geadresseerd. Graag licht ik dit toe. Tevens ga ik in op de wijze waarop u wordt betrokken de komende jaren.

In een winningsplan voor zoutwinning moet aandacht worden besteed aan de wijze waarop de cavernes worden afgesloten na de periode van winning. Dit volgt uit artikel 25, eerste lid, onder f, van het Mijnbouwbesluit.

Op dit moment is het afsluiten van de cavernes nog niet aan de orde. De effecten van 10 jaar langer winnen zijn daarbij niet significant voor de wijze van afsluiten (hard of zacht). Het proces van afsluiten zal starten na beëindiging van de actieve winning (voorzien in 2035). Op dat moment kunnen de cavernes nog niet daadwerkelijk worden afgesloten, maar moeten ze eerst het zogeheten thermisch evenwicht benaderen. Het daadwerkelijk afsluiten is voorzien rond 2070. Om te voorkomen dat het denken over het afsluiten pas begint na de actieve winning, moet Nobian in het winningsplan nu al een indicatie geven over de wijze van afsluiten, ondanks dat deze fase nu nog niet aan de orde is. Nobian heeft de route 'hard afsluiten' in het winningsplan opgenomen. Deze wijze van afsluiten is te prefereren met name voor de omgeving, omdat dit minder bodemdaling

Directoraat-generaal
Realisatie Groene Groei
Directie Transitie Diepe Ondergrond

Ons kenmerk
DGRGG - TDO / 102827544

veroorzaakt dan het zogenaamde zacht afsluiten. TNO en SodM zijn van oordeel dat zacht afsluiten niet leidt tot een risico op scheurvorming en pekellekkage. Er blijft daarom, ook als hard afsluiten uiteindelijk, na zorgvuldige afweging, niet de voorkeur heeft, een veilige wijze van afsluiten mogelijk.

Over de gevolgen van het hard afsluiten bestaan op dit moment onzekerheden waarvoor nader onderzoek nodig is, dat onderschrijven alle adviseurs. Daarom oordeel ik nog niet over de wijze van afsluiting en heb ik daarover voorwaarden verbonden aan het besluit. Vanwege die voorwaarden ligt de wijze van afsluiting nog niet vast, ondanks dat Nobian de methode hard afsluiten voorstelt in het winningsplan. Hard afsluiten zal alleen een reële mogelijkheid zijn, als Nobian aantoont dat deze wijze van afsluiten veilig en verantwoord is. Ik wil voorkomen dat op het moment dat daadwerkelijk een keuze moet worden gemaakt over het afsluiten van de cavernes (het moment dat Nobian stopt met het winnen van zout) dezelfde onzekerheden nog bestaan als die er nu zijn. Om deze reden heb ik stevige voorschriften in het besluit opgenomen die zien op nader onderzoek naar het afsluiten. Hierbij moeten alle mogelijke afsluitscenario's, dus niet alleen hard afsluiten, worden onderzocht. De voorschriften van het definitieve besluit zijn, mede op basis van de ingediende zienswijzen en overleg met SodM, aangescherpt ten opzichte van het ontwerpbesluit. Door middel van deze voorschriften kan voor het einde van de actieve winning op basis van het onderzoek worden bepaald hoe de cavernes veilig worden afgesloten.

Ook indien de winning niet wordt voortgezet, moeten de cavernes afgesloten worden en hebben we te maken met de huidige onzekerheden. Het voortzetten van de winning en de daarbij behorende voorschriften maakt het mogelijk om deze onzekerheden te verkleinen en een weloverwogen keuze te maken over het afsluiten.

Hieronder licht ik de voorschriften die in het besluit zijn opgenomen toe.

Binnen 9 maanden na inwerkingtreding van het besluit moet Nobian ten behoeve hiervan een plan van aanpak indienen bij mij. Goedkeuring op het plan van aanpak is nodig van KGG, advies hierop zal worden gevraagd aan TNO en SodM. Om een vinger aan de pols te houden en tijdig te kunnen bijsturen, moet Nobian jaarlijks rapporteren over de voortgang van de onderzoeken. Indien gewenst kunnen ook de provincie en andere overheden worden betrokken bij het plan van aanpak en de jaarlijkse monitoring.

Binnen 5 jaar dient Nobian vervolgens een aanpak t.a.v. het afsluiten van de cavernes op basis van de onderzoeksresultaten in te dienen. Het plan behoeft de goedkeuring van KGG.

Dit plan ter afsluiting van de cavernes zal ik voor advies voorleggen aan TNO, SodM en de decentrale overheden. Op basis van de aanpak en de ontvangen adviezen maak ik een afweging over de wijze van afsluiten op basis van de kennis die dan beschikbaar is.

Als tijdens de voortzetting van de winning of uit de onderzoeken blijkt dat de voortzetting van de winning toch significante risico's voor de veiligheid veroorzaakt, kan het besluit ambtshalve worden ingetrokken of worden gewijzigd door KGG en kan de winning alsnog worden stopgezet. SodM kan handhavend optreden, in het geval Nobian niet conform het winningsplan wint of in het geval

Directoraat-generaal
Realisatie Groene Groei
Directie Transitie Diepe Ondergrond

Ons kenmerk
DGRGG - TDO / 102827544

dat Nobian zich niet aan de voorschriften houdt. Als uit de onderzoeken blijkt dat Nobian op een andere wijze moet winnen in de periode 2025-2035, dan is een aanpassing van het winningsplan aan de orde. Op grond van artikel 34, lid 5 Mijnbouwwet, wordt u in dat geval om advies gevraagd.

Het onderzoek en het weegmoment na 5 jaar zijn dan ook zeker niet vrijblijvend. Uiteraard is de inzet om bovengenoemde maatregelen zo veel mogelijk te voorkomen. De jaarlijkse rapportages spelen hierbij een belangrijke rol. Deze bieden de mogelijkheid om een vinger aan de pols te houden en tijdig in te grijpen, indien nodig.

Binnen 8 jaar moeten de onderzoeken naar het veilig afsluiten van cavernes (inclusief veldtesten) zijn afgerond.

Binnen 10 jaar (dus voor het einde van de looptijd van dit winningsplan) moet Nobian een winningsplan indienen voor de fase na de actieve zoutwinning, dat wil zeggen de periode waarin de cavernes op druk worden gehouden door periodiek kleine hoeveelheden zout af te laten (passieve winning). Op dat moment is de daadwerkelijke keuze van afsluiten aan de orde.

Op grond van artikel 34, lid 5 Mijnbouwwet, wordt u over een nieuw winningsplan voor de fase na de actieve zoutwinning om advies gevraagd.

Aangezien de wijze van afsluiting invloed heeft op de bodemdaling in het gebied zullen de betrokken overheden en de adviseurs intensief worden betrokken. Ik zal het plan van aanpak, de jaarlijkse rapportages en de uitkomsten van de onderzoeken delen met u. Ook biedt het omgevingsproces de mogelijkheid om hier over te spreken.

Omgevingsproces
Voor Zuidwending zal op uw verzoek op korte termijn ook een omgevingsproces starten, waarin het ministerie samen met u en de gemeenten Veendam en Pekela zal spreken over de huidige en mogelijke activiteiten in Zuidwending. Ik zie dit proces als een kans om gezamenlijk op te trekken en samen te werken aan een toekomstbestendige ontwikkeling van het gebied.

Het doel van dit omgevingsproces is het komen tot een gezamenlijke toekomstvisie voor Zuidwending. De cumulatie van bestaande en mogelijke activiteiten onderstreept de noodzaak van zo'n richtinggevende visie. Deze ontwikkelingen brengen niet alleen opgaven met zich mee, maar bieden ook belangrijke kansen voor de regio. Denk hierbij aan het versterken van werkgelegenheid, leefbaarheid, sociaaleconomische structuur, innovatie, kennisontwikkeling en de verduurzaming van de industrie. Een gezamenlijke visie maakt het mogelijk deze kansen strategisch te verbinden, te benutten en in lijn te brengen met regionale en nationale energie- en klimaatopgaven. Daarbij is het essentieel dat in dit proces ook de zorgen, wensen en verwachtingen van inwoners worden besproken en – waar mogelijk – worden meegenomen in de verdere uitwerking.

Directoraat-generaal
Realisatie Groene Groei
Directie Transitie Diepe Ondergrond

Ons kenmerk
DGRGG - TDO / 102827544

Nader onderzoek zoutwinning
Naast het besluit op het winningsplan zoutwinning Zuidwending, start ook een breder onderzoeksprogramma naar zoutwinning. Samen met de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO), SodM, de provincie en andere betrokken decentrale overheden wordt vorm gegeven aan het Zout onderzoeksprogramma Nederland (ZON). Ook in dat onderzoeksprogramma zal het afsluiten van cavernes een stevige plek hebben.

Hoogachtend,

Sophie Hermans
Minister van Klimaat en Groene Groei